

Veteranen over waardering en beleid

Factsheet

Inleiding

Met het Nederlandse veteranenbeleid beoogt het Ministerie van Defensie onder meer om de maatschappelijke waardering voor veteranen te vergroten. Op grond van de publieke opiniecijfers over veteranen (zie factsheet Publieke opinie over veteranen) en de berichtgeving over veteranen in de media (zie factsheet Veteranen en media) kan worden beargumenteerd dat het beleid op dit punt succesvol is geweest. Hiermee is echter nog niet duidelijk hoe het met het gevoel van waardering bij veteranen is gesteld en hoe zij het veteranenbeleid waarderen.

Onderzoek

In 2010 heeft mevrouw J. Motshagen van de Universiteit van Utrecht ter afronding van haar opleiding 'Vraagstukken van beleid en organisatie' onderzoek uitgevoerd naar de door veteranen ervaren waardering en hun opvattingen over het veteranenbeleid. Uit het Veteranen Registratie Systeem werd een representatieve steekproef van 1.244 veteranen getrokken. 441 veteranen (35%) hebben toen een volledig ingevulde vragenlijst geretourneerd.

In 2013 heeft het Veteraneninstituut dit onderzoek in iets andere vorm herhaald. Omdat het overgrote deel (84%) van de respondenten uit 2010 een veteranenpas had, is in 2013 besloten het onderzoek tot veteranenpashouders te beperken. Deze groep vormt bijna 70% van alle postactieve veteranen en is bij uitstek de afnemer van diensten en voorzieningen die voortvloeien uit het veteranenbeleid. De steekproef had een omvang van 825 veteranen, van wie de helft repondeerde.

Gevoel van waardering

Een belangrijk doel van de beide onderzoeken was een betrouwbare indicatie te krijgen van de mate waarin veteranen zich gewaardeerd voelen voor hun militaire inzet tijdens oorlogen of vredesmissies. De onderstaande tabellen geven de resultaten.

Tabel 1: 'Ik voel mij als veteraan gewaardeerd door ... ..' (2010)

	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Directe omgeving	32%	50%	18%
Overheid/Defensie	38%	39%	23%
Berichtgeving media	25%	47%	28%
Samenleving	21%	53%	26%
Gemiddelde	29%	47%	24%

Tabel 2: 'Ik voel mij als veteraan gewaardeerd door ... ..' (2013)

	(Zeer) mee eens	Neutraal	(Zeer) mee oneens
Directe omgeving	34%	52%	15%
Overheid/Defensie	51%	37%	13%
Berichtgeving media	43%	44%	14%
Samenleving	35%	48%	17%
Gemiddelde	41%	45%	15%

Al met al voelt in 2013 gemiddeld ruim 40% van de respondenten zich gewaardeerd en voelt 15% zich niet gewaardeerd. Een vergelijking met resultaten uit 2010 maakt het – ondanks de onderling afwijkende steekproef - aannemelijk dat er winst is geboekt. In 2010 voelde namelijk slechts 29% van de respondenten zich gewaardeerd en voelde maar liefst 24% van de respondenten zich niet gewaardeerd.

Veteranenbeleid

In het onderzoek uit 2010 werd de veteranen gevraagd een oordeel te geven over onderdelen van het veteranenbeleid aan de hand van veertien stellingen. Uit de antwoorden bleek dat ongeveer 43% van de respondenten tevreden was over het beleid en 7% ontevreden. 50% had geen uitgesproken mening. Het tijdschrift Checkpoint, het Veteraneninstituut en herdenkingen scoorden destijds van alle bevroegde onderdelen het beste.

In het onderzoek uit 2013 kregen de veteranen opnieuw tal van vragen over het veteranenbeleid voorgelegd. Hierbij werd bijna altijd gevraagd naar het belang dat zij aan een bepaald onderdeel toekennen en naar hun oordeel over de wijze waarop dit beleidsonderdeel in de praktijk wordt gebracht. In tabel 3 zijn de belangrijkste uitkomsten samengevat.

Tabel 3: Belang van en oordeel over (onderdelen) veteranenbeleid (2013)

	BELANG		OORDEEL	
	(Zeer) belangrijk	Positief	Neutraal/ geen mening	Negatief
Veteranenbeleid (algemeen)	94%	73%	23%	5%
Verstrekken nazorg	91%	43%	51%	7%
Uitdragen/stimuleren waardering	92%	65%	29%	6%
Nederlandse Veteranendag	66%	49%	50%	2%
Lokale/regionale veteranendagen	57%	42%	48%	10%
Veteranendagen krijgsmachtdelen	66%	52%	44%	5%
Herdenken omgekomen militairen	92%	72%	26%	1%
(Dienstverlening) Veteraneninstituut	93%	68%	31%	2%
Checkpoint	-	90%	9%	1%
Veteranenwet	92%	-	-	-

Uit deze tabel wordt duidelijk dat een overgrote meerderheid van de veteranenpashouders in de leeftijd tot 78 jaar (groot) belang hecht aan het veteranenbeleid en de belangrijkste onderdelen daarvan. De diverse veteranendagen scoren qua belang weliswaar iets minder hoog, maar daar staat tegenover dat juist deze dagen – en dan vooral de publiciteit rond en via de Nederlandse Veteranendag – ongetwijfeld hebben bijgedragen aan aandacht en waardering in de samenleving en aan de groei van het aantal veteranen dat zich gewaardeerd voelt.

Het positieve oordeel over het veteranenbeleid van 73% van de respondenten bevestigt dat er onder veteranen een breed draagvlak is voor het huidige veteranenbeleid. Over alle bevroegde onderdelen gemiddeld bedraagt het aantal tevreden veteranen 62% en het aantal ontevreden veteranen 4%.

Vergeleken met de resultaten uit 2010 is de tevredenheid onder veteranen behoorlijk toegenomen. Hierbij past de kanttekening dat de onderzoeken qua steekproef en methodes van bevragen niet helemaal met elkaar te vergelijken zijn. Een volgende meting moet wat dat betreft duidelijk maken of de tevredenheid over het beleid inderdaad toeneemt.

Wensen en behoeften

In het onderzoek uit 2010 konden de respondenten tevens aankruisen welke (aanvullende) wensen/behoeften zij onderkennen. Dit leverde de volgende top 5 op:

1. De samenleving moet beter op de hoogte zijn van veteranen en hun missies (39%).
2. Veteranen dienen meer ingeschakeld te worden bij voorlichting op scholen of bedrijven (26%).
3. Er moet meer persoonlijk contact komen tussen de overheid en veteranen (24%).
4. De overheid en het Vi moeten veteranen actiever benaderen (20%).
5. Er dient een organisatie voor arbeidsbemiddeling ten behoeve van veteranen te komen (17%).

Het onderzoek uit 2013 bood geen keuzemenu. Wel konden veteranen in een open vraag aangeven of het veteranenbeleid voor verbetering vatbaar was. Ongeveer een zesde van de respondenten gaf aan mogelijkheden voor verbeteringen te zien. In het brede scala aan suggesties sprongen er geen specifieke wensen uit.

Nadere informatie

Deze factsheet biedt een overzicht op hoofdlijnen. Voor nadere informatie over de besproken onderzoeken kunt u de website www.veteraneninstituut.nl bezoeken, of contact met ons opnemen per telefoon (088 334 00 50) of e-mail (info@veteraneninstituut.nl).

Dit is een uitgave van het Veteraneninstituut.
November 2014.